

Field : Language Education

Type : Research Article

Received: 13.03.2016 - *Accepted*: 18.05.2016

Yabancı Dil Öğretim Yöntemi Olarak Yaratıcı Drama ve Etkileri¹

Senem SOYER

Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, TÜRKİYE

E-Posta: senemsoyer@gmail.com

Öz

Yaratıcı drama, son yıllarda birçok disiplinin yanı sıra yabancı dil öğretiminde de kullanımı yaygınlaşan öğretim yöntemlerinden biri olarak dikkat çekmektedir. Günümüzde yoğun bir şekilde bir yabancı dili öğrenmeye karşı ihtiyacın artması, geçen yüzyılın ikinci yarısında iletişimsel yaklaşımı ön plana çıkarmıştır. Bu çalışmada, genelde, modern yabancı dil öğretim yöntemlerinden iletişimsel yaklaşım ele alınacaktır. Öğrenmede yaparak-yaşayarak öğrenmenin önemine değinilecek ve bu bağlamda yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının verimliliği tartışılacaktır. Özelde ise, yaratıcı dramanın ikinci yabancı dil olarak Arapçanın öğretiminde yöntem olarak kullanılmasını incelemeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda “renkler” konusunun öğretimine yönelik bir ders planı yapılandırılacaktır. Aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- Dil öğretiminde öğrencilerin gelişimi için hangi yöntemler kullanılmaktadır?
- Bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramayı kullanmaya neden ihtiyaç duyarız?
- Yaratıcı drama yöntemini kullanmanın öğrenci üzerinde ne gibi etkileri vardır?
- Yabancı dil öğrenirken yaratıcı drama metodu ne kadar süreli akılda kalıcılık sağlamaktadır?
- Yaratıcı drama yöntemi konuşma becerilerini geliştirmede etkili midir?
- Klasik yöntemle yabancı dil eğitimi alan öğrenciler ile yaratıcı drama yöntemiyle yabancı dil eğitimi alan öğrenciler arasında fark var mıdır?

Anahtar Kelimeler: Arapça öğretimi, yaratıcı drama, ikinci dil, renkler

¹ Bu makale, 13-15 Nisan 2016 tarihlerinde Kazakistan’da yapılan 5. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Creative Drama as a Way of Teaching Foreign Language and Its Effects

Abstract

Creative drama draws attention –alongside many other disciplines- with its increasing usage as a way of foreign language teaching in recent years. With the increasing need of learning foreign languages, communicative approach comes forward at the second half of last century.

In this study we will discuss about communicative approach as one of the modern foreign language learning methods. We will mention about the importance of learning with using-experiencing and in this regard try to evaluate the value of this methods productivity. Our deeper purpose is a examining creative drama as a method of teaching Arabic as a second foreign language. In this context we will configure a teaching plan about the subject “colours”. We will look for answers to these questions:

- Which methods are being used to improve students in language teaching?
- Why do we need creative drama as a teaching method?
- What kind of effects does creative drama have on students?
- While learning foreign languages with creative drama how much memorability does this method have?
- Is creative drama effective on improving talking skills?
- What is the difference between the students taht took classical language learning education and creative drama method?

Keywords: Arabic language teaching, creative drama, second language, colours

Giriş

Günümüzde bir yabancı dili öğrenmek için çok çeşitli sebepler vardır. Dil öğrenmedeki amaç ne olursa olsun kullanılan öğretim yöntemi ve teknikleri büyük önem taşımaktadır. Çünkü öğrenci için en önemli unsur en hızlı ve güvenilir şekilde öğretimin gerçekleşmesidir.

Klasik yöntemlerin yetersiz kaldığı bilgi ve teknoloji çağımızda iletişimsel yaklaşım, öğrencinin merkeze alındığı ve aktif olarak rol verildiği eğitim süreci kavramları sıklıkla karşılaşılan ifadelerdir. Dilbilim, psikoloji, felsefe, sosyoloji ve eğitimsel araştırmalar gibi farklı disiplin alanları iletişimsel yaklaşımın temelini oluşturur(Paker,2015:188). Eğitim öğretim sürecinde, öğrenciyi aktif kılarak ve yaparak-yaşayarak öğrenmeye olanak vermesi bakımından yaratıcı drama yöntemi etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca yaratıcı drama yöntemi bireyin zihinsel, sosyal ve psikomotor becerilerini birlikte ve aynı anda harekete geçirmektedir. “Yaratıcı drama; bir grubu oluşturan üyelerin yaşam deneyimlerinden yola çıkarak, bir amacın, düşüncenin, doğaçlama, rol oynama (rol alma) vd. tekniklerden yararlanarak canlandırılmasıdır. Bu canlandırma süreçleri deneyimli bir lider/öğretmen eşliğinde yürütülürken kendiliğindenliğe (spontaniteye), şimdi ve burada ilkesine, -miş gibi yapmaya dayalıdır ve yaratıcı drama, oyunun genel özelliklerinden doğrudan yararlanır” (Adıgüzel, 2014:43). Yaratıcı drama yöntemi öğrenciye/katılımcıya bir gruba ait olma, birlikte düşünme ve ortak davranışlar geliştirme fırsatı verir.

Bir yabancı dili öğretme sürecinde kullanılan pek çok yöntem vardır. “Yabancı dil öğretiminde (YDÖ) kullanılagelen yöntemler, genel itibariyle, kullanılmakta olan bir yöntemin eksikliklerini veya yetersiz kaldığı noktaları kapatmak amacıyla ortaya çıkmış, bu çabalar yabancı dilin daha iyi öğretimine katkı sağladığı gibi, bu alana alternatif yöntemler kazandırmıştır (Memiş, Erdem,2013:299)”. Dilbilgisi-Çeviri yöntemi, direkt yöntem, işitsel-dilsel yöntem, bilişsel yöntem, seçmeli yöntem ve iletişimsel yöntem kullanılan dil öğretim yöntemlerinden bazılarıdır. Bu çalışma yaratıcı drama yönteminin ikinci dil olarak Arapça öğretiminde kullanılması ve bunun öğrenci-eğitim sürecine etkilerini araştırmaktadır.

Eğitim-öğretim sürecinde kullanılan yöntem önem taşımaktadır. “Öğretmen ve öğrenciyi en kısa zamanda en az çabayla belirlenen amaca götüren, öğrencide ilgi ve alaka uyandıran, ders esnasında bireysel ve ortak çalışmalarla onları olumlu çalışmaya yönlendiren yöntem başarılı yöntemdir”(İbrahim, 1968: 34).

Yabancı dil öğretimi sırasında sadece gramer bilgisi öğretiminin yetmediği, diğer dil becerilerinin de geliştirilmesi gerektiği bilinen bir gerçektir. Öğrencilerden dili aktif ve etkin bir şekilde kullanmaları beklenmektedir. Temel dil becerileri gerçekleştiğinde dil öğrenilmiş kabul edilmektedir. “Bu becerilerin geliştirilmesinde drama tekniğinin çok büyük katkısı vardır. Diyaloglar, doğaçlamalar ve rol oynamalar konuşmayı gerektiren drama teknikleridir. Öğrencileri hem dili hem de bedenlerini harekete geçirerek yabancı dilde konuşmaya, karşısındakini dinleyip ona cevap vermeye, kelimeleri doğru telaffuz etmeye, vurgu ve tonlamasına dikkat etmeye yönlendirecektir. Vurgusuz, tonlamasız ve yanlış telaffuz edilmiş sözcüklerle iletişim tam olarak gerçekleşemez. Öğrenciler arkadaşlarıyla sağlıklı bir etkileşimde bulunamayacağını etkinlikler yoluyla öğrenmekte ve her yeni etkinlik öğrencinin eksik olan yönünü biraz daha düzeltmesine yardım etmektedir”(Özdemir, Güngör,2007:444).

Yöntem

Bu çalışma tek denekli deneysel bir araştırmadır. Deneysel araştırmalar, kısaca grup ya da grupların (deney-kontrol) deneyerek sonuçlarının sistematik olarak ortaya konulduğu, gözleme dayalı çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2014). Bu araştırma için ilk olarak konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Yabancı dil öğretim yöntem ve teknikleri, eğitsel yaratıcı drama ve dil öğretiminde drama ile ilgili Türkçe ve yabancı dilde yazılmış kaynaklar incelenmiş ve kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Elde edilen verilerden yola çıkılarak ders planı hazırlanmış ve grup üzerinde bu ders planı uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kırıkkale Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi seçmeli Arapça dersi alan bir grup öğrenci oluşturmaktadır.

Yaratıcı Dramayı Yöntem Olarak Kullanarak Arapça Renklerin Öğretimi

Ders: Arapça

Düzyey: Üniversite öğrencileri

Kazanım: Arapça olarak renkleri sayar.

Konu: Renkler

Öğrenci sayısı: 16 öğrenci (8 kız-8 erkek)

Yer: Kırıkkale Üniversitesi Fen-Ede. Fak.

Süre: 60 dakika

Teknik: Doğaçlama, rol oynama, donuk imge

Araç-gereç: Durum kartları, renkli kartonlar, kalem, boya kalemleri, kağıt, müzik çalar

Hazırlık-Isınma Aşaması:

Lider, katılımcıları çembere davet eder. Öğrenciler müzik eşliğinde yürürler. Bu sırada lider mekâna rastgele olarak latinize edilmiş renklerin yazılı olduğu kartonlar bırakır. Katılımcılardan yerdeki kartonlardan ellerine almalarını ve yüksek sesle okumalarını daha sonra arkadaşları ile değiştirmelerini ister. Aynı zamanda öğrencilerden okudukları kelimelerin anlamını da tahmin etmelerini ister.

Ara değerlendirme: öğrencilere bu okudukları kelimelerin kendilerine ne ifade ettiği sorulur.

Etkinlik 1: Oyunun adı “eşini bul”. Öğrencilere renkli karton kâğıtlar dağıtılır. Bu kâğıtların üzerinde hangi renk olduğunu belirten yazılar vardır. Herkes elindeki ile eş olan renkli kâğıdı bulmaya çalışır (bu eşleştirme bir önceki etkinlikteki kartonlarla yapılacaktır). Tüm renkler eşleşinceye kadar oyun devam eder. Eşleşen her çiftten kâğıtları bir arada tutarak okumaları ve rengin adını söylemeleri istenir.

Etkinlik 2: Öğrencilerden mekânda serbest yürümeleri istenir. Lider öğrencilere komut verdiği anda donuk imge olmalarını ve bir renk düşünmelerini söyler. Komut cümleleri şu şekildedir: “korktunuz, hangi renk?”, “mutlusunuz, hangi renk?”, “özlediniz, hangi renk?”, “canınız acıyor, hangi renk?”, “üşüyorsunuz, hangi renk?”, “yorgunsunuz, hangi renk?”. Her komut aralığında öğrenciler renkleri söylerler.

Etkinlik 3: “Dedikodu halkası” oyunu oynanır. Sınıf 1-2 sayılarak iki gruba ayrılır. Lider/öğretmen birinci sıradaki öğrenciye bir renk söyler, sıranın sonuna kadar kulaktan kulağa fısıldanır. Verilen kelimeyi doğru olarak sona ulaştıran grup kazanır.

Etkinlik 4: Sınıf 1-2-3-4 sayılarak 4 kişilik gruplara ayrılır. Öğrencilere yazılı metinler dağıtılır. Bazı kelimelerin olduğu yerler boş bırakılmıştır. Dinledikleri metinden boşluklara kelimeleri doğru şekilde aktaran/yazan grup kazanır.

Canlandırma Aşaması:

Öğrencilerden bir kısmı iki tane ikili grup, kalan diğerlerinden de tek bir grup olmaları istenir. Her gruba dramatik durum kartları verilir ve canlandırma için 10 dakika süre verilir.

1. Anne-Kız: Hafta sonu okul arkadaşlarınız ile birlikte bir doğa yürüyüşü planladınız. Bu yürüyüş için çok severek aldığınız beyaz spor kıyafetlerini giymek istiyorsunuz. Annen ise mavi olanın sana daha çok yakıştığını ve onu giymeni söylüyor. Canlandırmada kullanılacak kelimeler: ابيض- أزرق

2. Kantin görevlisi-öğrenci: Öğrenci daha önceden aldığını söylediği fiş ile alışverişini yapmak ister. Kantin görevlisi: kendisinden önce çok bekleyen olduğunu, sıraya girip sessizce sırasını beklemesini ister. Canlandırmada kullanılacak kelimeler: اخضر – اصفر

3. Grup Doğaçlama: Büyük bir sitenin çevre düzenlemesi yapılacaktır. Bununla ilgili yapılan toplantıda farklı görüşler ortaya atılmıştır.

Bir grup, bahçeye meyve ağaçları dikilmesini savunmaktadır. Böylece çocuklar dalından meyve yemenin tadına varacaklar ve sağlıklı büyüyecekler. Canlandırmada kullanılacak kelimeler: اخضر، احمر، اصفر

Bir grup, ağaç dikilmesini ancak meyvesiz ağaç olmasını savunmaktadır. Çünkü bu grup alt katlarda oturan site sakinleri ve meyve nedeniyle arı, sinek vb. olmasını istemiyorlar. Canlandırmada kullanılacak kelimeler: أخضر، أزرق

Diğer bir grup site sakinleri dekoratif taşlardan ve küçük çalılardan oluşan çevre düzenlemesini istiyorlar. Böylece kış aylarında çamur olma olasılığı azalacaktır. Canlandırmada kullanılacak kelimeler: اسود، بني، أبيض

Diğer grup ise düzenlemenin otopark olarak planlanmasını istemektedir. Çünkü otopark sorunu yaşıyor. Canlandırmada kullanılacak kelimeler: اسود - ابيض

Etkinlik 5: (Meyve sepeti oyunundan uyarlanmıştır) Lider/öğretmen katılımcılardan çember olmalarını ister. Katılımcılardan 1-2-3 saymaları istenir, (احمر- أزرق)- (اخضر- اصفر)- (اسود-) olarak gruplara ayrılırlar. Gönüllü bir ebe seçilir, ebe bu ifadelerden bir tanesini söyler ve yer değiştirilir. Ebe bu sırada kendine bir yer kapmaya çalışır, ortada kalan ebe olur. Ebe sonrasında iki ifade daha söyleyerek yer değiştirilir. Ebe renkler dediğinde ise herkes yer değiştirir. Oyun bu şekilde devam eder.

Değerlendirme:

Etkinlik 6: Lider mekâna öğrencilerin boyamaları için kâğıtlar bırakır. Bu kâğıtlarda çizim halinde meyveler, sebzeler ve kıyafetler bulunmaktadır.

Etkinlik 7: Etkinlik 6'nın devamı niteliğinde olan bu çalışmada öğrencilerden az önce boyadıkları resimlerin yanına renkleri Arapça olarak yazmaları istenir.

Etkinlik 8: Öğrenciler üçer kişilik gruplara ayrılır. Öğrencilerden buldukları mekânda var olan nesnelere ve renkleri kullanarak beş cümle yazmaları istenir. Bu cümlelerden biri hatalı olarak yazılacaktır. Cümleler gruplar arasında değiştirilecek ve yanlış olduğu düşünülen cümle diğer öğrenciler tarafından düzeltilenektir. Bütün gruplar cümleleri düzelttikten sonra kontrol edilip varsa hatalar öğretmen tarafından düzeltilenektir (http://www.etni.org.il/etnirag/issue1/mitzi_geffen.htm).

Etkinlik 9: Öğrencilerden en sevdikleri rengi kullanarak bir slogan cümle yazmaları istenir.

Ölçüt: Öğrenci renklerin Arapça adlarını bilir.

Bulgu ve Yorumlar

Yabancı dil öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının ve onun etkilerinin araştırıldığı çalışmalar olumlu sonuçlar doğduğunu göstermektedir. Yaratıcı drama etkinlikleri ile yapılandırılmış bir derste öğrenciler oyunsu süreçler eşliğinde, kendilerine verilen rollere göre konuşup davranmaktadırlar. Bu da öğrencinin kaygı düzeyinin azalmasında etkili olmaktadır. Bu sayede öğrenilen yabancı dili kullanma gerçekleşmektedir. Karşılaşılması muhtemel durumlara karşı yaşantı oluşturulmaktadır.

Öğrenilenlerin kalıcılığı açısından incelendiğinde yine olumlu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Öğrencide özgüven duygusu geliştirmekte, verilen çeşitli yaşantı durumları da çok yönlü düşünmeyi sağlamakta ayrıca işbirliği ve paylaşım duygusunu geliştirmektedir. Öğrencilerin kendilerine verilen rollere göre –mış gibi yapmaları çekingenlik, utanma ve kaygı düzeylerinin azalmasına yardım etmesinin yanı sıra konuşma becerilerinin gelişmesine de olumlu katkı sağlamıştır. Daha önce klasik yöntemlerle eğitim almış öğrencilere yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanıldığı bir ders yapılandırılmış ve ders buna göre işlenmiştir. Ders sonunda öğrencilerden alınan dönütler bu bulguları destekler niteliktedir. Yaratıcı drama yöntemi klasik yabancı dil öğretim yöntemlerine göre öğrencide öğrenme açısından kayda bir fark oluşturmaktadır.

Sonuç

Eğitim öğretim sürecinde kullanılmış olan her yöntemin farklı ilkeleri, sınırlılıkları, olumlu ve olumsuz yönleri vardır. Eğitimci açısından bunları bilmek tercih edilen yöntemi etkili bir şekilde kullanabilmek açısından önem taşımaktadır. Ayrıca yabancı dil öğretmek için kullanılan farklı yöntemler hangisinin daha öğretici ve pratik olduğu sorusunu da akıllara getirmektedir.

İkinci yabancı dil olarak Arapça öğretiminde yaratıcı drama yöntemini kullanmak öğrenilenlerin kalıcılığını artırır, dili doğal bir şekilde öğrenmeyi ve deneyimlemeyi sağlar. Odak, bilgiyi aktarıcı roldeki öğretmenden aktif olarak sürece katılan öğrenciye kayar.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2014). Eğitimde yaratıcı drama. Pegem akademi. Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, İ., Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*.(16. Bs.). Pegem Akademi. Ankara
- Geffen, M. http://www.etni.org.il/etnirag/issue1/mitzi_geffen.htm 08 Mayıs 2016 tarihinde erişilmiştir.
- İbrahim, Abd el-Alîm. (1968). el-Muveccih el-Fennî li'muderrisey el-Luğat el-Arabiyye. (14. Bs.) Dâr el-Meârif. Mısır
- Larsen-Freeman, D. (2001). Techniques and principles in language teaching (Second edition). Oxford: Oxford University Press.
- Memiş, M. R., Erdem, M.D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. Turkish Studies-International periodical for the languages, literature and history of Turkish or Turkic. Volume 8/9 summer 2013. P. 297-318. Ankara.
- Özdemir, E. A., Güngör, M. (2007). Drama tekniği ile yabancı dil öğretimi. Bildiri Kitapçığı. S. 439-445. Ankara
- Paker, T. (2015). *İletişimsel dil öğretim yöntemi*. Ed. Nilüfer Bekleyen. Pegem Akademi. Ankara.
- Richards, J.C., Rodgers, T.S. (2001). Approaches and methods in language teaching (Second edition). Cambridge: Cambridge University Press.